

Nowy program pomocy MFW dla Ukrainy

Sławomir Matuszak

18 grudnia Rada Wykonawcza Międzynarodowego Funduszu Walutowego zatwierdziła nowy program wsparcia dla Ukrainy (Stand By Agreement – SBA) o wartości 3,9 mld USD na okres 14 miesięcy. Jednocześnie Fundusz skasował dotychczasowy program EFF (Extended Fund Facility) przyjęty w marcu 2015 roku. Zgoda MFW na nowy program była możliwa po październikowej decyzji ukraińskiego rządu o podwyżce o 23,5% ceny gazu dla ludności oraz przyjęciu przez Radę Najwyższą budżetu zgodnego z rekomendacjami Funduszu. Pierwsza transza kredytu w wysokości 1,4 mld USD ma zostać wypłacona natychmiast, pozostałe środki będą zaś przekazywane co pół roku, pod warunkiem że Ukraina będzie prowadziła zrównoważoną politykę gospodarczą (m.in. utrzymywać dyscyplinę fiskalną) oraz osiągnie postępy w reformie organów podatkowych oraz sektorze finansowym i energetycznym.

Komentarz

- Zatwierdzenie SBA oznacza przełamanie kilkunastomiesięcznego impasu we współpracy Ukrainy z MFW. Wcześniejszy program EFF przewidywał udostępnienie linii kredytowej w wysokości 17,25 mld USD i był obwarowany szeregiem szczegółowych warunków, związanych z koniecznością wprowadzenia reform strukturalnych, walką z korupcją oraz urynkowieniem opłat za usługi komunalne (głównie gaz, energię elektryczną oraz ogrzewanie). Ukraina spełniła jedynie część wymogów, wobec czego otrzymała tylko cztery transze w łącznej wysokości 8,7 mld USD (ostatnią w kwietniu 2017 roku). Faktyczne zamrożenie współpracy z MFW skutkowało też zablokowaniem kredytów ze strony UE (tzw. pomocy makrofinansowej w wysokości 1 mld euro) oraz doprowadziło do niebezpiecznie szybkiego kurczenia się rezerw walutowych, które od początku 2018 roku zmniejszyły się o 2 mld USD i według stanu na początek grudnia wynosiły 16,7 mld USD.
- Niechęć ukraińskich władz do wypełnienia warunków MFW (przede wszystkim podwyższenia cen na gaz dla ludności) wynikała ze zbliżających się wyborów prezydenckich (marzec 2019) oraz parlamentarnych (październik 2019). Temat podwyżek już jest wykorzystywany w kampanii wyborczej przez populistycznych polityków, m.in. Julię Tymoszenko, główną konkurentkę urzędującego prezydenta Petra Poroszenki w wyborach, obiecującą w przypadku zwycięstwa dwukrotne zmniejszenie taryf gazowych.
- Zgoda Kijowa na warunki MFW po raz kolejny pokazuje, że Ukraina nie ma żadnej możliwości manewru i alternatywy wobec wsparcia finansowego ze strony Funduszu.

Nowe środki zostaną przeznaczone głównie na refinansowanie zaciągniętych wcześniej kredytów, w tym wobec samego Funduszu. W ciągu najbliższych dwóch lat Ukraina będzie bowiem musiała spłacić aż 12 mld USD zadłużenia zewnętrznego (suma ta odpowiada 12% ukraińskiego PKB). Zarazem zgoda MFW na nowy, krótkoterminowy program SBA, obwarowany mniejszą liczbą warunków niż EFF, może być traktowana jako gest wobec Ukrainy, pozwalający na przetrwanie okresu podwójnych wyborów bez obawy o zagrożenie niewypłacalności państwa.